

Notă Informativă

la proiectul de Hotărâre cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) de transport al energiei electrice 400 kV Bălți – Suceava

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) de transport al energiei electrice 400 kV Bălți a fost elaborat de Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de Hotărâre este elaborat în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 și ale Regulamentului privind modul de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice a obiectului exproprierii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 660/2006.

Necesitatea elaborării și promovării proiectului de Hotărâre este argumentată de imperativul realizării proiectului „*Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza II*”, care presupune construcția, echiparea și punerea în funcțiune a unei noi linii electrice de interconexiune dintre Republica Moldova și România, care constă într-o linie electrică aeriană de transport energiei electrice cu tensiunea de 400 kV având ca traseu municipiul Bălți din Republica Moldova și municipiul Suceava din România (*în continuare - LEA 400 kV Bălți-Suceava*).

Urmare a sincronizării sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei cu sistemul electroenergetic continental al ENTSO-E, un aspect importat este reprezentat de limitarea fluxurilor de buclă și gestionarea eficientă a acestora.

Prin urmare, de către Electricity Coordinating Centre (EKC) din Serbia, în cadrul unui studiu tehnic de fezabilitate ca soluție privind creșterea nivelului de securitate în aprovizionare și totodată limitarea fluxurilor de buclă în rețelele electrice de transport, au fost identificate mai multe beneficii ale construcției unei noi linii de interconexiune și anume construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava cu extinderea stației electrice Bălți pe partea de 400 kV.

De asemenea este de menționat că LEA 400 kV Bălți Suceava este inclusă în Foaia de parcurs pentru sectorul electroenergetic din Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2015. Totodată, construcția acestei LEA reprezintă o

măsură de asigurare a îndeplinirii obiectivului nr. 2 din Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013, care prevede consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al energiei electrice, prin construcția unor noi linii de interconexiune, conectarea la sistemul ENTSO-E și consolidarea rețelei interne de transport al energiei electrice.

Obiective stabilite și în documentele de politici la care actualmente lucrează Ministerul Energiei, precum ar fi Strategia energetică până în 2030 cu viziunea strategică până 2050.

Având în vedere importanța transfrontalieră al acestui obiect de infrastructură energetică, acesta a stat la baza semnării la data de 11 decembrie 2023 a unui Memorandum de Înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din Republica Moldova și România.

Proiectul investițional a fost inclus în Planul de Acțiuni aprobat în cadrul reuniunii Grupul de lucru la nivel înalt al Conectivității Energetice din Europa Centrală și de Sud-Est (CESEC), iar necesitatea implementării proiectului este menționată și în „Foaia de parcurs pentru reformele pieței energetice”, agreate între Ministerul Energiei, Comisia Europeană și Secretariatul Comunității Energetice în cadrul celui de-al 5-lea Dialog la nivel înalt UE-Moldova în sectorul energetic, desfășurat la Chișinău, la data de 02 februarie 2024.

Cu referire la finanțarea **anume a construcției LEA** menționate, evocăm asupra faptul că, resursele financiare, urmează a fi realocate prin intermediul unui Acord de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în valoare de 14,8 milioane Euro, ceea ce reprezintă o cofinanțare a Proiectului în cuantum de 40%.

Cealaltă parte a sumei în valoare de 14,8 milioane Euro (40%) urmează a fi finanțată/contractată prin intermediu Băncii Europene de Investiții în baza unui Acord de Împrumut și o componentă de grant în valoare de 7,4 milioane Euro (20%) care urmează a fi acordată de Uniunea Europeană, prin intermediul Platformei de Investiții de Vecinătate, astfel valoarea totală a proiectului fiind estimată la 37,0 milioane Euro.

Componentele proiectului de interconectare a rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza II includ:

- construcția unei linii aeriene de transport a energiei electrice (LEA) de 400 kV cu o lungime de cca 40 km pe direcția Bălți – Suceava; și
- extinderea stației electrice Bălți 400 kV.

Având în vedere că construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava, extinderea stației electrice 400 kV Bălți, precum și reabilitarea rețelelor de transport a energiei electrice de pe teritoriul Republicii Moldova sunt incluse în Planul național de dezvoltare pentru anii 2024-2026, având ca scop fortificarea și dezvoltarea sistemului electroenergetic al țării în vederea asigurării fiabile cu energie electrică a consumatorilor prin dezvoltarea infrastructurii energetice, termenul de realizare a proiectului a fost stabilit pentru trimestrul IV al anului 2027.

În conformitate cu documentele de pregătire a proiectului, lucrările de construcție menționate vor fi executate pe terenuri proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale și proprietate privată, fapt ce impune promovarea prezentului proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor menționate supra.

Totodată, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei cercetări prealabile și numai în cazul în care există toate condițiile pentru expropriere, prevăzute de lege, iar conform art. 5 alin. (3) din Legea prenotată se stipulează că **sânt de utilitate publică de interes național lucrările care răspund obiectivelor și interesului întregii societăți sau ale majorității ei.**

Astfel, luând în considerare importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și termenul de efectuare a lucrărilor de construcție a LEA menționate, Ministerul Energiei a elaborat prezentul proiect de Hotărâre a Guvernului în scopul inițierii declarării utilității publice de interes național a acestor lucrări și îl propune spre promovare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Hotărârii Guvernului nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Conform art. 7 alin. (2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, cercetarea prealabilă pentru lucrările de interes național se face de către o comisie, componența căreia este aprobată de Guvern și este formată din reprezentantul administrației publice centrale coordonatoare a domeniului de activitate pentru care se realizează lucrarea de utilitate publică, din reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Finanțelor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, precum și din președinții de raioane și primarii localităților în a căror rază teritorială urmează să se desfășoare lucrarea de utilitate publică.

Prin urmare, cercetarea prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național urmează a fi realizată pentru implementarea proiectului investițional care are ca scop construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava și extinderea stației electrice Bălți 400 kV.

În acest context, este de menționat că conform studiului privind evaluarea fezabilității și a impactului asupra mediului, social și economic, traseul LEA va traversa teritoriul a 12 localități, care au fost identificate în baza schiței de Proiect, localități după cum urmează:

- **Municipiul Bălți:** satul Sadovoe;

- **Raionul Glodeni:** comuna Balatina, comuna Cuhnești, satul Dușmani, satul Ciuciulea, satul Limbenii Vechi, satul Limbenii Noi, satul Fundurii Vechi;

- **Raionul Fălești:** comuna Obreja Veche, comuna Hiliuți, satul Pârlița;

- **Raionul Rîșcani:** satul Corlăteni.

Având în vedere că LEA 400 kV Bălți-Suceava și extinderea stației electrice Bălți 400 kV fac parte din cadrul aceluiași Proiect strategic, se propune formarea unei Comisii de cercetare comune, iar pentru examinarea obiectelor cercetării prelabile și stabilirea existenței elementelor justificative ale interesului național se vor organiza ședințe separate de lucru în teritoriu, cu reprezentanții autorităților publice locale de nivelul I și II, pe a căror rază teritorială se vor desfășura lucrările de utilitate publică.

Prin urmare, fiecare președinte de raion și primar din localitățile menționate se vor expune asupra obiectelor ce urmează a fi amplasate nemijlocit pe teritoriul unităților teritoriale, astfel că, implementarea proiectului este condiționată de parcurgerea cercetării prelabile și obținerea deciziei Comisiei în conformitate cu Legea privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

Totodată, se propune ca proiectul să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și termenul de efectuare a lucrărilor menționate supra, termenul de realizare a proiectului fiind stabilit pentru trimestrul IV al anului 2027.

5. Fundamentarea economico-financiară

Promovarea proiectului în cauză nu necesită alocarea mijloacelor financiare de la Bugetul de Stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare, iar promovarea acestuia și eventuala sa aprobare nu va genera ca consecință necesitatea amendării altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, urmare a remiterii de către Cancelaria de Stat spre avizare/expertizare, proiectul hotărârii Guvernului și nota informativă au fost publicate spre consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Energiei și pe www.particip.gov.md. Astfel, propunerile și obiecțiile aferente proiectului au fost luate în calcul, în procesul de definitivare al acestuia.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, aceasta fiind solicitată către Centrul Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul va fost supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține aspecte ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu a fost necesară elaborarea Analizei de impact.

**Secretar general
al ministerului**

Andrei GRÎȚCO